

Стаматовите жени са събирателен образ на всичко отрицателно. И все пак е прав Ат. Величков, който в статията си „Жената у Г. П. Стаматов“ (в. „Прожектор“, №6, 1934) отбелязва, че у този писател има култ към жената, „колкото и да звучи това парадоксално“. „Небрежният пейзаж у Стаматов е еротизиран, София е феминизирана, целият свят пулсира от пол.“ (Влиянието на Вайнингер в това заключение е очевидно). Или както ще каже старият Присойски отново в духа на Вайнингер: „Любовта е едничко призвание на жената... Тя си остана вярна дъщеря на природата... Днешната жена е съща като Ева.“²⁹ (драмата „Кръв и вода“). Но в есето „Жената“ писателят не е така толерантен, защото за него „тя е прелюбодеен плод на най-светлия ангел и най-гадната твар на сатаната“³⁰.

Такива са и Димовите жени - тяхната природа е „ангелско-демонична“. Те са жертва на една обсебция - най-често любовна. Те са *фанатици* на това чувство, на тази страст. Какво друго срыва - физически и нравствено Фани Хорн, ако не нейната непомерна, свръхчовешка амбиция да обладае Ередиа и нима този нагон не надминава границите на човешкото! Елена Петрашева обича не определен мъж, а мъжете въобще и е ненаситна в търсенето на нови приключения, на нови, все по-ексцентрични преживявания. Нея я привлича пикантното в поредната авантюра. Затова и с такава лекота, без никакви угризения на съвестта, предава на френските окупационни власти Бенц, след като е изгубила вече интерес към него. Преситила се е на неговата романтична страст и дава простор на своя „тъмен леватински гняв“, унижена от плесницата, която заслужено ѝ е ударил. Не може да оцени нито любовта, нито саможертвата му. Такива жени има в живота. Има ги и в литературата. В момент на просветление тези жени много добре си дават сметка докъде са стигнали. Съвестта трудно се помирява с порока и затова „на помощ“ идват алкохолът и наркотиците. Фани сама се нарича парцал, дрипа. Адриана и Ирина също съзнават покварата си и страдат поради своята морална разруха. Ирина, която в началото не си разрешава сладострастие без любов - не ѝ го позволява здравият патриархален морал, вече като любовница на Борис, на фон Гайер, на Ценкер и на мнозина други, „не можеше да живее без сладострастие - сурогатът на любовта ѝ, която светът на „Никотиана“ бе умъртвил“³¹. И действително Ирина постепенно се превръща в уличница. Когато вижда случайно своя състудент Бимби, мобилизиран като военен лекар в Беломорието, „красивото му тяло с дълги крака и с кафява атлазено-гладка почти безкосмена кожа“, сладникавата му усмивка